

SAMEN VERNIEUWEN IN HET LEERLAB

Hoe maak je leerlingen eigenaar van het leerproces? Op die vraag zoeken zeven vo-scholen samen antwoorden. Het leerlab is de plek waar ze samen sparren over hun plannen om het onderwijs op de eigen school te vernieuwen. 'Je zet samen doelen uit, geeft elkaar terugkoppeling. Je gaat op een hoger niveau naar dingen kijken.'

Tekst Marijke Nijboer / Fotografie: Dirk Kreijkamp

Prima, we willen leerlingen leren luisteren. Maar hoe maken we duidelijk wat we concreet van hen verwachten? Laten we het opbreken in niveaus: het begint ermee dat iemand die luistert, je aankijkt en af en toe knikt. Een stapje hoger vat hij samen en vraagt hij door. Op een nog hoger niveau stelt hij kritische tegenvragen. Zo concreet wordt er vaak gesproken binnen het Leerlab 'Leerlingen eigenaar leerproces'. Aan dit leerlab doen zeven scholen mee: het Amadeus Lyceum uit Vleuten, het Corlaer College uit Nijkerk, De Nieuwste School uit Tilburg, het Mundium College (locatie Niekée) uit Roermond, het Talentencollege Noord (OSG Sevenwolden) uit Heerenveen, UniC uit Utrecht en het Amersfoortse Vathorst College.

'De coach is je eerste publiek'

"We hebben eerst met elkaar de richting afgesproken", vertelt Teijl van Beest, leraar wiskunde en geschiedenis op die laatste school. "Wat willen we bereiken en welke tools en welke gemeenschappelijke taal willen we ontwikkelen? En kunnen we bepaalde vaardigheden specifiek maken? Neem het begrip 'samenwerkend leren': bedoel je dan samenwerken als vaardigheid, of bedoel je dat er samenwerkend wordt geleerd?"

Meerwaarde

Het Vathorst College, een vernieuwingschool, is lid van het netwerk Pleion (Platform Eigentijds Onderwijs). Vanuit een gezamenlijke visie wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de leerlingen en de school. Van Beest

coördineert samen met collega Loes Karsten de onderwijspijler 'zelfverantwoordelijk leren'. Vanuit de richting die Van Beest en Karsten samen met de schoolleiding en collega's hebben opgesteld, richten zij de pijler in en vertalen die met collega's naar het dagelijks handelen, evalueren, borgen en bijstellen. "Die ontwikkeling willen wij versterken door onze deelname aan het leerlab." De zeven scholen komen sinds een jaar ongeveer eens in de zes weken bij elkaar. "We halen en brengen dingen bij elkaar", zegt Van Beest. "We spreken met elkaar af wat we onderzoeken en verzamelen elk ons eigen materiaal. Volgend jaar is het tijd voor de implementatie: dan proberen we onze ideeën op de scholen vorm te geven." Wat is de meerwaarde van het werken aan onderwijsvernieuwing met zeven scholen? Van Beest: "Dat je allemaal tegen dezelfde dingen aanloopt en zoekt naar antwoorden op dezelfde vragen. Hoe diep moet je gaan? Wat leg je als basis en hoe bouw je op? Wat de samenwerking vergemakkelijkt, is dat we elkaars scholen bezoeken. We kennen elkaar en kunnen elkaar heel goed ondersteunen." De docent ziet nog een voordeel in de samenwerking. "Voor alle scholen geldt dat je er veel serieuzer mee aan de slag gaat omdat je er tijd voor vrijmaakt. Je committeert je. Je reserveert tijd, die je vervolgens ook echt aan deze zaak wijdt."

Eén lijn

Elk leerlab heeft een coach, die fungeert als gespreksleider en procesbegeleider. "Dit zijn heel ervaren mensen die ook een interventie kunnen doen wanneer het proces niet helemaal lekker loopt", zegt Van Beest. "Ook

houden ze de groep die aan het werk is, een spiegel voor. Dat kan heel stimulerend werken. De coach is je eerste publiek. Als je hem weet te overtuigen, zit je op een goed spoor.”

‘Je gaat er veel serieuzer mee aan de slag omdat je er tijd voor vrijmaakt’

Wat wil Vathorst College met deelname aan het leerlab bereiken? “Wij hadden al eerder bedacht dat we onze onderwijskundige pijlers willen versterken en beter zichtbaar willen maken. Bij ons heeft elk onderwijs-focusgebied een eigen coördinator. Mijn collega Loes en ik zijn twee van deze coördinatoren. Wij zouden de vaardigheden die wij onze leerlingen aanleren, heel graag beter in een lijn willen kunnen zetten. Straks moet helder zijn: wat heb je in welk leerjaar geleerd, in welke volgorde, welk materiaal bieden we je daarvoor aan, en hoe maken we dat door de hele school heen zichtbaar? Als dat eenmaal staat, kunnen we ook de verschillende vakken beter op elkaar laten aansluiten. De leerling moet dat als één doorlopende lijn gaan ervaren.”

Druk

Hij zou andere scholen zeker aanraden met een leerlab mee te doen. “Wat je aandacht geeft, groeit. Je kunt niet met lege handen naar zo’n bijeenkomst komen. Het zet voor jezelf een beetje druk op de ketel. Je zet met elkaar doelen uit, geeft elkaar terugkoppeling. Je wapent jezelf ook enigszins door te beslissen welke dingen je niet doet.” En, ook een belangrijk winstpunt: “Je gaat op een hoger niveau naar dingen kijken. Soms zit je op school

enorm in de waan van de dag. Dit trekt je daar even uit.”

Natuurlijk brengt deelname aan een leerlab een extra taak met zich mee. “Dat is zo. Maar voor mij maakt dat werk onderdeel uit van een taak die ik toch al heb als coördinator. Het leerlab helpt mij zelfs om aan die taak een heel mooie invulling te geven.” Bovendien: “De vraag is niet alleen wat jouw eigen school hieraan heeft. De opbrengst van het leerlab komt ten goede aan het hele veld. Dat verplicht je om met een nog beter verhaal te komen: opdat anderen je product ook begrijpen en kunnen toepassen.” ■

MEEDOEN AAN EEN LEERLING 2020-LEERLAB?

In september 2016 start de derde en laatste serie leerlabs in het kader van Leerling 2020 waarin scholen gezamenlijk aan de slag gaan met een vraagstuk rondom gepersonaliseerd leren. In deze serie is ruimte voor 10 leerlabs. De eerste serie, bestaande uit 10 leerlabs en 60 scholen, ging in maart 2015 van start. De tweede, bestaande uit 12 leerlabs en 82 scholen, in april 2016. Resultaten uit de leerlabs worden geplaatst op leerling2020.nl/resultaten.

 leerling2020.nl/inschrijvenleerlabs